

Fiskimenninir eru ikki nóg lagaligir:

Manningin fær peningin men reiðarin fær rokningina

Føroyingar hava ikki ráð at byggja nýggj skip, uttan at fáa útlendingar uppí. Mann-ingarnar hava eina stóra skyld í hesum, tí tær eru so ólagaligar, sigur Ejler Jacobsen

ÁKI BERTHOLDSEN

– Skal tað yvirhøvur verða hugsingur um hjá føroyingum at byggja skip, mugu vit fáa útlendingar uppí. Tí sjálvir hava vit ikki ráð til tað.

Ejler Jacobsen, reiðari í Havn er gamal í garði í føroysku fiskivinnuni.

Vit hava spurt hann, hvørja áskoðan hann hevur til hetta, sum nú hevur tikið seg upp í fiskivinnuni, at føroyingar eru farnir at útvega sær skip saman við norðmonnum

Hann sigur, at hetta er so sera einfalt at svara uppá:

– Fáa vit ikki útlendskar pengar uppí, fáa vit heldur

– Skal hugsingur verða um at endurnýggja flotan, mugu mannignarfeløgini verða lagaligari, tí tað er her, hundurin liggur grivin, sigur Ejler Jacobsen

ongi skip, so snøgt er tað, sigur hann.

Hann sigur, at avkastid í føroysku fiskivinnuni er alt ov lítið til at vit kunnu gera

okkum nakrar sum helst vonir um at endurnýggja fiskiflotan, uttan at tað verður við útlendskari hjálpi.

– At vera ímóti, at vit

útvega okkum skip saman við norðmonnum, er tað sama sum at siga, at vit ongi skip skulu útvega okkum.

– Tí sum stóðan er, hava vit ikki ráð til annað enn at fáa aðrar uppí. Alternativt er, at vit ongi skip fáa.

Sjálvr Heldur Ejler Jacobsen, at tað tað er ein hettislig, at ongi nýggj skip koma í flotan.

– Skulu vit fylgja við, er tað neyðugt við nýmótans vinnutólum. Og okkum torvar hesi góðu skipini, sum hava so avbera stóra fiskiorku, sum nýggj skip hava í dag, sigur hann. Og tey eru so mannað við føroyingum burturav.

Sum tað sæst aðrastaðni í blaðnum er Ejler Jacobsen sjálvr í holt við at byggja skip saman við norðmonnum.

Og hann sigur, at hjá teimum var stóðan so greið, at vóru norðmenn ikki uppí í, kom heldur onki skip.

– Í fyrstuni fekk egningsarmaskinan ein part av óbyttum, men tað vakti so mikla ónøgd, at hon misti partin. Sjálvandi hevði tað verið betri, um vit megnaðu tað einsamallir, men tað gera vit bara ikki.

– Tí tað er ikki ein og hvør, sum gongur við so nógvum milliónum í lúmanum, at hann byggir skip einsamallur.

Hýran er lækkað

Ejler Jacobsen sigur, at ein stór orsök til, at vit ikki megna at endurnýggja fiskiflotan sjálvir, er, at hýran hjá manningini er ov høg.

– Á teimum gomlu nótabátunum fer manningin við 26% av brutto. Men við nýggju nótabátunum, fær manningin 16% og tað sama verður galdandi við nýggju Krúnborg.

Ejler Jacobsen sigur, at hetta ger allan munin. Tí fekk hendan avtalan ikki ilag, fóru teir yvirhøvur ikki í holt við skipið.

– Fíggingarstovnurin gjordi okkum eisini greitt, at fóh hýruprosentið ikki niður, fingi vit heldur ikki fingið fígging til skipið.

Hann heldur ikki, at hetta er eitt órimiligt avtala, tí hóast hýruprosentið er munandi lækkað, hevur manningarpurturin táttað í milliónina, so úrtøkan er heilt avgjort ílagi, hóast prosent- ið er minni.

Manningin fær -reiðar- in betalt

Ejler Jacobsen sigur, at yvirhøvur er tað trupulleikin, at hýruprosentið hjá manningunum er ov høg, tí tað verður alt ov lítið eftir til skipið at endurnýggja flotan við.

Hann sigur, at nú samráðst varð um nýggjar sáttmálar, bleiv bara tosað um, at nú vildu reiðararnir hava hýrurnar niður í.

Hetta heldur hann gevur eina púra skeiva mynd av veruleikanum.

– Tí í sáttmálanum stendur, at rationaliseringar skulu koma bæði manning og skipi til góðar.

– Men alt tað eg veit um, eru rationaliseringar bara komnar manningunum til góðar.

Hann sigur, at sjónskastu dómni um hetta eru lúnbátarnir.

– Eg minnst, tá ið eg var við lúnu í mínum ungu døgum, at tá kravdust 24-25 mans til at manna eitt lúnskip.

– Men fóru rationaliseringar at taka seg upp.

– Fyrst kom kveylarin, har ein maður varð spardur, so kom eitt, sum snúraði teymarnar av, so kom egningsarmaskinan o.s.fr.

– So nú eru ikki meiri enn einir 14 mans við hesum somu skipum.

– Talan er sostatt uppá eina rationalisering uppá 10-11 mans.

Ejler Jacobsen spyr, hvør hevur betalt allar hesar rationaliseringar - og hvør hevur fingið ágóðan av teimum.

Hann svarar sjálvr:

– Manningin hevur fingið 10-11 fleiri partar at býta.

– Men reiðarin hevur onki fingið uttan rokningina.

– Í fyrstuni var tað tó so, at egningsarmaskinan fekk

ein part av óbyttum.

– Men hetta vakti so mikla ónøgd, at hon misti partin.

Ejler Jacobsen sigur, at við donskum skipum er tað so, at verða rationaliseringar gjordar, fær manningin ein part av ágóðanum og manningin fær ein part.

– Verður ein rationalisering t.d. gjord um borð á einum kraftblokkabáti, sum forir við sær, at trygg mans verða spardir burtur, fær reiðarin tveir partar og manningin fær ein part at býta sínammillum. Hann sigur, at tað er heilt órimiligt, at reiðarin ikki fær ein part av ágóðanum, tá ið rationaliseringar verða gjordar, men at manningin fær alt.

– Men her má eg siga, at manningarfeløgini hava verið serstakliga ólagalig, tá ið vit hava samráðst um nýggjar sáttmálar, ikki minst yvirmennirnir.

Hann sigur, at reiðarafelagið hevur gjørt, hvat tað hevur kunnað at fáa hesi viðurskiptini broytt, men til fánýtis.

Hann heldur, at skal talan verða um at endurnýggja skipaflotan, mugu hesi viðurskipti broytast, tí tað er her, hundurin liggur grivin.

Um tað hevði hjálpt at setthandilskvotur í gildi, veit hann ikki. Hann hevur verið ímóti at tað skuldi bera til at keypa og selja fiskirættindi.

Og tankin hóvar honum ikki, at tað skal koma so langt í Føroyum, sum tað er í Kanada og í Íslandi, at keyp og søla av kvotum skal gerast ein vinnuvegur hjá sumnum, sum ikki so frægt sum eiga skip, men bara sita á landi og býta pening millum sín, meðan teir, sum eru í vinnuni, hava ílt við at klár a seg.

Annars er Ejler Jacobsen ikki bangin fyri, at útlendingar sleppa at seta pening í føroysk fiskiskip. So leingi teir ikki eiga so nógv, at teir hava ræðið á skipunum ger tað onki. Men í lotuni hava vit onki val, tí vit hava ikki ráð at gera tað sjálvir, leggur hann afturat.

Nú er Sólborg klár at fara til fiskiskap

ÁKI BERTHOLDSEN

Rækjutrolarin, Sólborg, fer nú aftur til fiskiskap.

Sólborg hevur staðið á beding í Havn í ein góðan mánaða og tað var eitt sindur longri, enn Ejler Jacobsen, reiðari, hevði roknað við. Men nú er hon so liðug og fer til fiskiskap nú um vikuskiftið. Ejler Jacobsen sigur at tað er gjørt nokk so nógv við skipið. Ikki minst er rækjuvirkid umborð gjørt meiri nýmótans, enn tað var.

– Vit hava sett nýggjan skiljara í, sum er longri enn hin og tí skilir nógv betri. Hesin nýggj hevur bara eitt handtak

til allar ristarnar og er tí nógvt fittligari at fáast við.

Fyrr var eitt handtak til hvørja rist. Teir hava eisini sett ein kókara í afturat. Orkan at kóka hevur verið ov lítill, og verða rækjurnar ikki kókaðar livandi vørnar dygdir, og prisurin munandi. Tað sæst beinanvegin á rækjunum um tær hava verið deyðar, tá ið tær vórðu kókaðar, tí tær ringa seg ikki saman, sum tær gera, tá ið tær verða kókaðar livandi.

– Fyrr kundu vit kókað tvær stóðir, nú kunnu vit kóka fyra, sigur reiðarin.

Talan er um eina stóra ílugu. Bara úterðin kostar 2,3 milliónir, men so kemur arbeidd afturat. Nú Sólborg fer avstað, fer hon til Eyst-

Sólborg fer nú til Eysturgrønlands, har hon hevur kvotu uppá 325 tons.

urgrønlands, har hon hevur fingið stóra kvotu.

Umframt egnu kvotu, hevur hon fingið kvotuna hjá gomlu Sólborg aftur.

Men harumframt er kvotan hjá Palla hjá Marionnu keypt. Hvør kvota er 115 tons, so falt hevur Sólborg kvotu uppá 345 tons undir Eysturgrønlandi. Men teir lótu Arctic Viking fáa 20 tons. Ejler Jacobsen sigur, at teir keyptu kvotuna fyri 10% av söluni. Tó er minstiprísir 4 krónur fyri kilo. Prísir eru teir nøgdur við. Ongin áhugi er at trýsta prísir upp, tí tað kann skjótt koma aftur um brekkur, sigur Ejler Jacobsen